

Економіка

УДК 65.01: 658

Калінін Іван Євгенович

аспірант

Львівського університету бізнесу та права

Kalinin Ivan

Postgraduate Student of the

Lviv University of Business and Law

ORCID: 0009-0009-2913-2369

Бурмеха Тарас Романович

аспірант

Львівського університету бізнесу та права

Burmekha Taras

Postgraduate Student of the

Lviv University of Business and Law

ORCID: 0009-0006-0905-5544

Бурмеха Юрій Романович

аспірант

Львівського університету бізнесу та права

Burmekha Yurii

Postgraduate Student of the

Lviv University of Business and Law

ORCID: 0009-0006-4027-5932

Вержиковський Віталій Павлович

аспірант

Львівського університету бізнесу та права

Verzhkovskiy Vitalii

*Postgraduate Student of the
Lviv University of Business and Law
ORCID: 0009-0006-7685-9008*

Злотогурський Кирил Ігорович

*аспірант
Львівського університету бізнесу та права*

Zlotohurskiy Kyryl

*Postgraduate Student of the
Lviv University of Business and Law
ORCID: 0009-0003-5125-7287*

Демчук Тарас Ігорович

*аспірант
Львівського університету бізнесу та права*

Demchuk Taras

*Postgraduate Student of the
Lviv University of Business and Law
ORCID: 0009-0006-9921-4560*

**МІСЦЕ ІННОВАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА
THE PLACE OF THE INNOVATIVE COMPONENT IN ENSURING
THE ECONOMIC SECURITY OF THE ENTERPRISE**

Анотація. У статті висвітлено місце інноваційної складової у забезпечення економічної безпеки підприємства. Виявлено, що ключовою умовою інноваційної складової економічної безпеки підприємства є дотримання та реалізація інтересів підприємства через безпосереднє

створення необхідних і достатніх умов для підвищення ймовірності створення та використання інновацій для розвитку та реалізації конкурентоспроможності. Встановлено, що ефективне функціонування механізму управління системою економічної безпеки підприємства передбачає узгодженість загальних цілей системи управління підприємством з іншими предметно-орієнтованими системами управління. Виявлено, що інноваційна розробка системи економічної безпеки є складним завданням, успішне вирішення якого залежить від багатьох чинників. З'ясовано, що підвищення економічної безпеки на основі активізації інноваційного розвитку безпосередньо залежить від інвестиційних можливостей підприємства. Зазначено, що реалізація механізму управління системою економічної безпеки підприємства в підсистемі управління інноваційною діяльністю потребує поглибленої уваги до системи управління як у процесі комерціалізації окремих інноваційних проектів, так і в умовах довгострокового функціонування підприємства. Виявлено, що використання інноваційних компонентів для забезпечення економічної безпеки підприємства не тільки позитивно впливає на конкурентоспроможність продукту чи послуги, але й скорочує час і витрати, необхідні для виробництва цих продуктів чи послуг, управління персоналом і дослідження ринку. Визначено, що недостатня інноваційна діяльність підприємств протягом тривалого періоду часу знижує конкурентоспроможність і ставить під загрозу економічну безпеку. Зазначено, що економічна безпека підприємств може бути як метою, так і результатом інноваційного розвитку, який, у свою чергу, може стати джерелом додаткових загроз, що впливають на стан економічної безпеки. Все це необхідно врахувати у перспективі подальших досліджень в контексті удосконалення системи діагностики складових економічної безпеки підприємства.

Ключові слова: підприємство, економічна безпека підприємства,

інновації, інноваційний розвиток, загрози, управлінські рішення, результат.

Summary. *The article reflects the place of the innovation component in ensuring the economic security of the enterprise. It has been established that the key condition for the innovative component of the economic security of an enterprise is the observance and implementation of the interests of the enterprise through the direct creation of necessary and sufficient conditions to increase the likelihood of creating and using innovations for the development and implementation of competitiveness. It has been established that the effective functioning of the management mechanism for the economic security system of an enterprise presupposes the consistency of the general goals of the enterprise management system with other subject-oriented management systems. It has been established that the innovative development of an economic security system is a complex task, the successful solution of which depends on many factors. It was found that increasing economic security based on enhancing innovative development directly depends on the investment capabilities of the enterprise. It is noted that the implementation of the mechanism for managing the economic security system of an enterprise in the innovation activity management subsystem requires in-depth attention of the management system both in the process of commercialization of individual innovative projects and in the conditions of long-term operation of the enterprise. It has been established that the use of innovative components to ensure the economic security of an enterprise not only has a positive effect on the competitiveness of a product or service, but also reduces the time and costs required for the production of these products or services, personnel management and market research. It has been determined that insufficient innovative activity of enterprises for a long time reduces competitiveness and threatens economic security. It is noted that the economic security of enterprises can be both the goal and the result of*

innovative development, which, in turn, can become a source of additional threats affecting the state of economic security. All this must be taken into account in the future of further research in the context of improving the system for diagnosing the components of the economic security of an enterprise.

Key words: *enterprise, economic security of the enterprise, innovations, innovative development, threats, management decisions, result.*

Постановка проблеми. У ринковій ситуації управління підприємством є відкритою системою, яка функціонує в складному, нестабільному та динамічному зовнішньому середовищі. Тому найголовніше в процесі управління бізнесом – забезпечення незалежності та розвитку. Підприємства відіграють ключову роль у реалізації програм науково-технічного розвитку країни і суспільства. Це підприємства, які об'єднують матеріальні, фінансові та людські ресурси, необхідні для впровадження інноваційних стратегій розвитку. Необхідність інноваційного подальшого розвитку підприємства визначає нові вимоги до менеджменту, тобто до змісту та методів управлінської діяльності. Важливим питанням управління стає процес відновлення всіх елементів виробничої системи. Управління інноваційним розвитком у сучасних підприємствах – це вже не одиничний акт впровадження інновацій, а система цілеспрямованих заходів, що включають генерацію та розвиток ідей, впровадження та оволодіння інноваціями, комерціалізацію інновацій.

Реалії сьогодення висувають нові вимоги до забезпечення економічної безпеки та інноваційного потенціалу підприємств. Економічне зростання на основі інноваційного розвитку підприємств сприяє вирішенню складних завдань на європейському та світовому ринках, а також на системному переходу України до ринкової економіки. Передумовою інноваційного розвитку підприємства є здійснення інноваційної діяльності. Це стосується здатності будувати та активно

використовувати організаційну економіку, технологічні можливості та інші інноваційні можливості, які представляють інноваційний потенціал. Враховуючи складність та багатоаспектність структури інноваційного потенціалу підприємств, проблема проектування ефективної системи забезпечення економічної безпеки інноваційної діяльності та захисту інноваційного потенціалу підприємств залишається актуальним завданням економічної науки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика інноваційної складової економічної безпеки підприємства є предметом досліджень багатьох вчених і практиків, зокрема ґрунтовні дослідження у цьому напрямку здійснили: Л. Волощук [1], О. Гавриш [2], В. Гурочкіна [3], О. Захаров [4], Ю. Краснощокіна [5], В. Кулаженко [6], С. Лабунська [7], В. Никифорова [8], П. Перерва [9], І. Петрова [10], Н. Подольчак [11], Т. Сак [12] та інші. Поряд з тим, враховуючи при цьому наявні результати досліджень у працях [1–37], з'ясовано, що не до кінця вивчені, особливо з практичної точки зору, є питання, які стосуються визначення місця інноваційної складової у забезпечення економічної безпеки підприємства.

Мета статті. Метою статті є дослідити значення і місце інноваційної складової у забезпечення економічної безпеки підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасній економічній ситуації перед підприємствами постає завдання, по-перше, пошуку нових ідей та ефективних методів управління, по-друге, залучення інвестицій та/або диверсифікації ризиків. Знання цих питань допоможе убезпечити бізнес, створити стабільну позицію та досягти конкурентних переваг для підприємства. Проте в сучасних реаліях підприємствам важливо вийти на більш високий рівень розвитку, а саме інноваційний. Тому важливо детально описати характеристики складових інноваційного потенціалу підприємства як на початковому етапі створення інновацій, так і у зв'язку з питанням забезпечення захисту безпосередньо в процесі впровадження

інновацій.

Що стосується економічної безпеки, то економічну безпеку підприємства доцільно розуміти як найбільш ефективне використання ресурсів підприємства для протидії загрозам і забезпечення стабільної діяльності у поточному стані і в стратегічному майбутньому. Економічна безпека підприємства характеризується низкою якісних і кількісних показників, розгляд яких дозволяє зробити наступні важливі висновки:

1) інноваційний елемент економічної безпеки є дуже важливим, оскільки він визначає майбутнє підприємства, без якого неможливо повноцінно забезпечити економічну безпеку підприємства;

2) ступінь економічної безпеки підприємства безпосередньо пов'язаний з показниками економічної ефективності виробничо-комерційної діяльності підприємства, оскільки низька економічна стабільність унеможлиблює досягнення підприємством економічного успіху;

3) на ступінь економічної стабільності певною мірою впливають чинники макросередовища, які реально впливають на можливості цільового ринку, споживчі можливості покупців і соціальну складову ринку [9].

Особливе місце в структурі економічної безпеки підприємства займає інноваційна складова. Ключовою умовою інноваційної складової економічної безпеки підприємства є дотримання та реалізація інтересів підприємства через безпосереднє створення необхідних і достатніх умов для підвищення ймовірності створення та використання інновацій для розвитку та реалізації конкурентоспроможності [5].

Іншими словами, інноваційна складова економічної корпоративної безпеки – це:

– система заходів економічної безпеки підприємства, покликана забезпечити широке використання інноваційних нововведень у збуті,

виробництві та на інших етапах;

– створення сприятливого для інновацій середовища з точки зору виробничих процесів і захисту підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз [6].

Ефективне функціонування механізму управління системою економічної безпеки підприємства передбачає узгодженість загальних цілей системи управління підприємством з іншими предметно-орієнтованими системами управління. Проте визначення ступеня досягнення мети процесу управління системою економічної безпеки підприємства є досить складним завданням, яке потребує формування обґрунтованої критеріальної бази оцінки ефективності механізмів управління. Оскільки ці параметри оцінювання можуть включати як якісні, так і кількісні характеристики, то рекомендується використовувати інтегральні показники, які будуються на основі обраних параметричних показників. При цьому ефективність операційного менеджменту можна охарактеризувати тим, наскільки воно мінімізує прояв деструктивних чинників, які можна виявити за допомогою експертної оцінки [7].

Інноваційний розвиток підприємства є складним процесом, який узгоджує внутрішні можливості підприємства з її зовнішніми можливостями, заснований на постійному дослідженні та експлуатації нових сфер і шляхів для реалізації існуючих і перспективних можливостей. Ефективні корпоративні відповіді на нові загрози мають бути негайними (антикризове управління) та стійкими (системи економічної безпеки) [3].

З іншого боку, інноваційний розвиток підприємства – це його ефективна відповідь на нові загрози, такі як втрата частки ринку, постійний тиск з боку конкурентів, поява нових технологій, скорочення життєвих циклів продукції, законодавчі обмеження та зміна ринкових умов. У цьому варіанті інноваційний розвиток є засобом використання нових можливостей (ідей, ресурсів тощо) для збереження конкурентних

переваг або отримання нових. У довгостроковій перспективі підприємства не мають іншого вибору, окрім як здійснювати інноваційні розробки, які є ефективним джерелом довгострокового успіху та економічної стабільності підприємства. Ефективна інноваційна діяльність може допомогти підприємствам отримати конкурентні переваги, які дають їм можливість успішно працювати на ринку [11].

Інноваційна розробка системи економічної безпеки є складним завданням, успішне вирішення якого залежить від багатьох чинників. Особливу роль відіграє ставлення підприємців і керівників підприємства до системи економічної безпеки. Необхідно швидко і чітко визначити ролі і посади в системі економічної безпеки підприємства, кількісні і якісні параметри персоналу, покладені функції і завдання, механізми управління і взаємодії, структуру і технологію. Обсяг і своєчасність надходження коштів відіграє важливу роль у створенні та забезпеченні ефективного функціонування системи економічної безпеки підприємства. Належне фінансування дає змогу залучати необхідних кваліфікованих спеціалістів у сфері безпеки та якісно матеріально-технічно забезпечувати заходи щодо протидії всім існуючим та можливим загрозам економічній безпеці підприємства [4].

Підвищення економічної безпеки на основі активізації інноваційного розвитку безпосередньо залежить від інвестиційних можливостей підприємства. Відсутність вільного доступу до кредитних та інвестиційних коштів суттєво обмежує фінансову спроможність підприємств та ускладнює фінансування інноваційних процесів, що пов'язано з великою загрозою неприйняття ринком інновацій. Основними перешкодами на шляху відродження інноваційної діяльності повинні бути відсутність стійких інформаційних зв'язків між наукою та бізнесом, різними науково-технологічними сферами, галузями економіки, а також відсутність фінансової підтримки науки та бізнесу [8].

Бізнес-процеси підприємства пов'язані з економічними ризиками, особливо процес впровадження інновацій. При максимальних рівнях безпеки корпоративні системи управління не стимулюють інноваційну діяльність. Водночас відсутність інновацій негативно впливає на економічну безпеку, а відтак і на інноваційний розвиток підприємства. Інновації та економічна безпека підприємства мають подвійний зв'язок. Вивчаючи потенціал інноваційної діяльності та її реалізацію, насамперед слід визначити, як впливають ризики інноваційної діяльності на загальний розвиток ефективної системи економічної безпеки підприємства.

Реалізація механізму управління системою економічної безпеки підприємства в підсистемі управління інноваційною діяльністю потребує поглибленої уваги до системи управління як у процесі комерціалізації окремих інноваційних проектів, так і в умовах довгострокового функціонування підприємства. Для цього запропоновано визначати межу безпеки системи економічної безпеки підприємства шляхом порівняння фактичного інтегрального показника економічної безпеки підприємства, розрахованого в рамках просування превентивної стратегії, із запланованим значенням, розрахованим на основі експертної оцінки або на основі аналізу досвіду останніх років. Водночас показники запасу міцності системи економічної безпеки підприємства можуть бути покладені в основу оцінки ефективності управлінського впливу системи економічної безпеки підприємства на інноваційну складову [7].

Без забезпечення безпеки інноваційних процесів неможливий успішний інноваційний розвиток. Відсутність дієвих механізмів економічної стабільності та відсутність фінансування інноваційних процесів знижують здатність підприємства до інновацій. Основними перешкодами для розвитку інновацій є відсутність фінансової підтримки науково-дослідних установ, а також відсутність достатньо потужної інституційної бази, яка контролює раціональне використання

інноваційного капіталу підприємствами.

Достатня економічна безпека неможлива без інноваційної складової, яка забезпечує високий статус підприємства та його стійкість до різноманітних ризиків. Проте повна економічна безпека – це ідеал, який передбачає постійну потребу підтримувати вже досягнуті економічні досягнення та досягати нових, особливо у сфері інновацій.

Тому доцільно висвітлити основні питання забезпечення економічної безпеки інноваційних розробок, зокрема:

1) недоопрацювання законодавства з питань забезпечення інноваційного розвитку малого та середнього бізнесу зокрема та підприємництва загалом;

2) сильний податковий тиск і корупція в державних установах, що змушує малий бізнес приховувати фінансові ресурси, які за нормального розвитку могли б бути використані для розвитку інноваційної діяльності;

3) відсутність фінансово-кредитного та інвестиційного забезпечення розвитку інноваційної діяльності малих підприємств;

4) обмежений доступ до інформації про ефективні процеси інноваційного розвитку;

5) недосконалість та обмеженість системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації персоналу порівняно із системою забезпечення економічної безпеки інноваційного розвитку [2].

У сучасних умовах інноваційні розробки належать до категорій, які дозволяють комплексно оцінювати та аналізувати якість продукції, ефективність організації виробництва, процеси економічної системи. Сьогодні для забезпечення ефективної конкурентоспроможності підприємств доцільно розвивати та впроваджувати наукові розробки та використовувати інноваційні технології для вдосконалення економічної системи в цілому. Тому важливо зазначити, що ефективне використання інноваційних технологій може допомогти успішно боротися з

конкурентами та зайняти певну позицію на ринку. Варто зазначити, що якщо розглядати підприємство як єдину інтегровану систему, то підвищити ефективність діяльності та досягти необхідного стану безпеки можна шляхом створення та впровадження ефективних механізмів управління інноваційним розвитком підприємства.

Зв'язок між економічною безпекою та інноваційним розвитком підприємства подвійний: обидва явища служать і цілями, і засобами їх досягнення. З одного боку, економічна безпека є необхідною передумовою та відображенням потенціалу розвитку. З іншого боку, процес розвитку підприємства має бути спрямований саме на формування та функціонування системи забезпечення економічної безпеки. Підтримання економічної безпеки підприємств у сучасних умовах господарювання на фоні виникнення загроз і ризиків, у тому числі прояву науково-технічного прогресу, вимагає високого рівня інноваційного розвитку. Водночас процеси інноваційного розвитку, які змінюють внутрішнє середовище підприємства та створюють відповідні реакції на зовнішнє середовище, створюють додаткові ризики та порушують економічну безпеку підприємства. Отже, інноваційний розвиток підприємства може включати не лише засоби забезпечення економічної безпеки, а й внутрішні загрози стану підприємства [1].

Використання інноваційних компонентів для забезпечення економічної безпеки підприємства не тільки позитивно впливає на конкурентоспроможність продукту чи послуги, але й скорочує час і витрати, необхідні для виробництва цих продуктів чи послуг, управління персоналом і дослідження ринку.

Слід виділити основні результати інноваційної діяльності у зв'язку з активізацією процесів, що забезпечують економічну безпеку підприємства шляхом інноваційних розробок:

- 1) постійна диверсифікація виробництва, що веде до кількісного та

якісного оновлення продукції (розширення асортименту, підвищення якості, випуск принципово нової продукції);

2) відкриття нових ринків шляхом впровадження комплексних маркетингових інновацій (розширення меж існуючих ринків);

3) впровадження останніх досягнень науково-технічного прогресу (нових видів матеріалів, ресурсозбереження, зниження виробничих втрат, сучасних методів організації виробництва тощо) для підвищення ефективності виробництва;

4) удосконалення управління шляхом прогресивних методів організації праці, фінансування, навчання персоналу, інвестицій, капіталізації та інших заходів, спрямованих на зниження підприємницьких ризиків, підвищення ефективності діяльності підприємства; забезпечення безперервності, гнучкості і динамічності всього процесу прийняття інноваційних рішень відповідно до всіх принципів інноваційної політики [12].

В умовах нестабільності економіки та обмеження доступу до виробничих і фінансових ресурсів поживлення інноваційної діяльності є необхідним для посилення конкурентоспроможності підприємств для економічної безпеки. Недостатня інноваційна діяльність підприємств протягом тривалого періоду часу знижує конкурентоспроможність і ставить під загрозу економічну безпеку. Забезпечення економічної безпеки підприємства залежить від використання передових технологій, створення і впровадження технічних, організаційних і соціальних інновацій, ефективного управління резервами і фінансами, реалізації ефективної маркетингової політики, прогресивного організаційного управління і впровадження. Особлива роль інноваційної діяльності полягає в забезпеченні довгострокової тенденції розвитку підприємства. Основною метою підвищення конкурентоспроможності та економічної безпеки підприємства є постійне вдосконалення продукції (послуг) підприємства,

забезпечення високої ефективності корпоративного управління та компетентності працівників, сприяння інноваційному розвитку підприємства [10].

Економічна безпека відображає, зокрема, потенціал інноваційних розробок, притаманний фінансовій складовій обох явищ. При цьому економічна безпека підприємств може бути як метою, так і результатом інноваційного розвитку, який, у свою чергу, може стати джерелом додаткових загроз, що впливають на стан економічної безпеки. Такий зв'язок категорій і явищ економічної безпеки та інноваційного розвитку підприємств потребує комплексного управлінського підходу, що базується на розгляді їх як двох нерозривно пов'язаних і взаємовпливаючих важелів ефективності управління. На методологічному рівні це потребує синергійного розвитку теорії управління інноваційним розвитком і теорії управління економічною безпекою підприємств, а на основі їх інтеграції необхідно розділити економічну безпеку інноваційного розвитку.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, на основі проведених досліджень висвітлено місце інноваційної складової у забезпечення економічної безпеки підприємства та з'ясовано, що зв'язок між економічною безпекою та інноваційним розвитком підприємства подвійний: обидва явища служать і цілями, і засобами їх досягнення. Результати дослідження дозволяють відзначити, що відсутність дієвих механізмів економічної безпеки та відсутність фінансування інноваційних процесів знижують здатність підприємства до інновацій, а достатня економічна безпека неможлива без інноваційної складової, яка забезпечує високий статус підприємства та його стійкість до різноманітних ризиків. Все це необхідно врахувати у перспективі подальших досліджень в контексті удосконалення системи діагностики складових економічної безпеки підприємства.

Література

1. Волощук Л. О. Економічна безпека та інноваційний розвиток промислового підприємства: сутність та взаємозв'язок як об'єктів управління // *Економіка: реалії часу*. 2014. № 6(16). С. 217–223.
2. Гавриш О. А., Черняк Г. М. Інноваційний розвиток як необхідна складова економічної безпеки сучасних підприємств // *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2014. № 11. С. 451–455.
3. Гурочкіна В. В. Інноваційний потенціал підприємства: сутність та система захисту // *Економіка: реалії часу*. 2015. № 5(21). С. 51–57.
4. Захаров О. І. Інновації в системі економічної безпеки підприємств // *Вчені записки Університету «КРОК». Серія: Економіка*. 2018. № 3(51). С. 168–174.
5. Краснощокіна Ю. В. Інноваційна безпека підприємства як запорука конкурентоспроможності в умовах інтеграції // *Управління розвитком*. 2011. № 4(101). С. 177–178.
6. Кулаженко В. В. Особливості інноваційної складової економічної безпеки підприємства // *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну*. Київ: КНУТД, 2012. № 2 (64). С. 123–127.
7. Лабунська С. В. Концепція побудови системи економічної безпеки підприємства в процесі інноваційної діяльності // *Проблеми економіки*. 2014. № 4. С. 282–289.
8. Никифорова В. Г., Кравченко В. О. Активізація інноваційного розвитку – підґрунтя економічної безпеки підприємства // *Стратегія економічного розвитку України*. 2014. № 34. С. 92–96.
9. Перерва П. Г., Романчик Т. В. Інноваційна діяльність як фактор економічної безпеки промислового підприємства // *Інструменти та методи комерціалізації інноваційної продукції: монографія / заг. ред.:*

- С. М. Ілляшенко, О. А. Біловодська. Суми: Триторія, 2018. Розд. 2.1. С. 56–74.
10. Петрова І. Л., Вінтсі Д. Інноваційна активність підприємства як фактор його конкурентоспроможності та економічної безпеки // *Вчені записки Університету «КРОК». Серія: Економіка*. 2017. Вип. 47. С. 101–109.
11. Подольчак Н. Ю., Блинда Ю. О. Інноваційних розвиток як елемент економічної безпеки підприємства // *Економіка: реалії часу*. 2015. № 4(20). С. 6–11.
12. Сак Т. В. Інноваційна діяльність підприємств в контексті комплексного забезпечення економічної безпеки // *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. Вип. 6, Ч. 3: Економічні науки. С. 116–119.
13. Скриньковський Р. М. Економічна безпека підприємства: сутність, класифікація та система діагностики // *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 3. С. 414–418.
14. Скриньковський Р. М., Крамар Р. І., Гарасим П. С. Діагностика ефективності системи захисту інформації на підприємстві та відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю // *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 1. С. 225–228.
15. Скриньковський Р. М., Павловські Г., Воробйов В. В. Діагностика ефективності контролінгу бізнес-процесів підприємства // *Бізнес Інформ*. 2016. № 8. С. 154–159.
16. Скриньковський Р. М., Процюк Т. Б., Леськів С. Р. Моніторинг фінансової, виробничої, маркетингової і продуктової сфер діяльності та експрес-діагностика матеріально-технічного забезпечення підприємства // *Бізнес Інформ*. 2015. № 10. С. 250–256.
17. Скриньковський Р., Крамар Р. Діагностика формування і використання прибутку підприємства та відповідальність керівника за

- порушення податкового законодавства // *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 6. С. 130–134.
18. Скриньковський Р., Чубенко А. Діагностика конкурентного потенціалу підприємства та відповідальність за порушення законодавства про захист економічної конкуренції // *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 7. С. 49–54.
19. Khmyz M., Petkov S., Mylyanyk Z., Mazur Y., Koziar R., Hudyma V., Prots I. Digitalisation of the Tax System and Tax Regulation as a Tool to Combat the Shadow Economy // *Path of Science*. 2023. Vol. 9, No. 9. P. 1008–1014. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.96-13>.
20. Kovaliv M., Petkov S., Koziar R., Yesimov S., Khmyz M. Correlation of Administrative and Information Legal Regulation of Relations in the Information Society // *Path of Science*. 2023. Vol. 9, No. 9. P. 1001–1007. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.96-3>.
21. Kovaliv M., Skrynkovsky R., Nazar Y., Yesimov S., Khmyz M., Yosyfovych D., Mykytiuk M., Kozoriz M. Legal Bases of Realization of the Law Enforcement Function of the State in the Sphere of Economy of Ukraine // *Path of Science*. 2022. Vol. 8, No. 2–3. P. 1001–1009. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.79-2>.
22. Kovaliv M., Skrynkovsky R., Yesimov S., Khmyz M., Krasnytskyi I., Kniaz S., Khmyz V., Ogirko O. Strategic Planning as a Factor of Public Administration in Ukraine // *Path of Science*. 2022. Vol. 8, No. 4. P. 1001–1009. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.80-1>.
23. Pavlenchyk N., Pavlenchyk A., Skrynkovsky R., Tsyuh S. The influence of management creativity on the optimality of management decisions over time: An innovative aspect // *Journal of Eastern European and Central Asian Research (JEECAR)*. 2023. Vol. 10, No. 3. P. 498–514. doi: <https://doi.org/10.15549/jeecar.v10i3.1318>.
24. Pawlowski G., Skrynkovsky R., Shpak O., Vizniak Y. Development of the

- Model of the System of Managerial Diagnostics of the Enterprise on the Basis of Improvement of Diagnostic Purposes // *Path of Science*. 2017. Vol. 3, No. 11. P. 4010–4020. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.28-9>.
25. Popova N., Kataiev A., Nevertii A., Kryvoruchko O., Skrynkovskyy R. Marketing Aspects of Innovative Development of Business Organizations in the Sphere of Production, Trade, Transport, and Logistics in VUCA Conditions // *Studies of Applied Economics*. 2021. № 38(4). doi: <https://doi.org/10.25115/eea.v38i4.3962>.
26. Skrynkovskyy R. Investment attractiveness evaluation technique for machine-building enterprises // *Actual Problems of Economics*. 2008. Issue 7(85). P. 228–240.
27. Skrynkovskyy R. M. An IT Audit as a Tool for Strategic Enterprise Management // *The Problems of Economy*. 2018. № 1. C. 231–236.
28. Skrynkovskyy R. M., Sopilnyk L. I., Tsyuh S. I. Improving the Enterprise Development Model: New Solutions Based on the Principles of Management, Marketing and Economic Diagnosis // *Business Inform*. 2020. № 4. P. 191–199. doi: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-4-191-199>.
29. Skrynkovskyy R. M., Yuzevych V. M., Kataev A. V., Pawlowski G., Protsiuk T. B. Analysis of the methodology of constructing a production function using quality criteria // *Journal of Engineering Sciences*. 2019. Vol. 6(1). P. B1–B5. doi: [https://doi.org/10.21272/jes.2019.6\(1\).b1](https://doi.org/10.21272/jes.2019.6(1).b1).
30. Skrynkovskyy R., Pavlenchyk N., Tsyuh S., Zanevskyy I., Pavlenchyk A. Economic-mathematical model of enterprise profit maximization in the system of sustainable development values // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2022. № 8(4). P. 188–214. doi: <https://doi.org/10.51599/are.2022.08.04.09>.
31. Skrynkovskyy R., Pawlowski G., Harasym L., Haleliuk M. Improvement of the Model of Enterprise Management Process on the Basis of General

- Management Functions // *Path of Science*. 2017. Vol. 3, No. 12. P. 4007–4014. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.29-7>.
32. Skrynkovskyy R., Pawlowski G., Harasym P., Koropetskyi O. Cybernetic Security and Business Intelligence in the System of Diagnostics of Economic Security of the Enterprise // *Path of Science*. 2017. Vol. 3, No. 10. P. 5001–5009. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.27-6>.
33. Skrynkovskyy R., Protsiuk T., Ogirko O., Pavlenchyk N. Comprehensive Assessing the Enterprise Development Considering the Educational and Professional Potential of Employees in Management System // *Journal of Applied Management and Investments*. 2018. Vol. 7, No. 4. P. 246–255.
34. Yuzevych L., Skrynkovskyy R., Koman B. Development of information support of quality management of underground pipelines // *EUREKA: Physics and Engineering*. 2017. № 4. P. 49–60. doi: <https://doi.org/10.21303/2461-4262.2017.00392>.
35. Sopilnyk L., Skrynkovskyy R., Kovaliv M., Zayats R., Malashko O., Yesimov S., Mykytiuk M. Development of Digital Economy in the Context of Information Security in Ukraine // *Path of Science*. 2020. Vol. 6, No. 5. P. 2023–2032. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.58-7>.
36. Sumets A., Kniaz S., Heorhiadi N., Farat O., Skrynkovskyy R., Martyniuk V. Methodical approach to the selection of options for ensuring competitiveness of enterprises in the system of development of agricultural clusters // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2021. № 7(1). P. 192–210. doi: <https://doi.org/10.51599/are.2021.07.01.10>.
37. Sumets A., Kniaz S., Heorhiadi N., Skrynkovskyy R., Matsuk V. Methodological toolkit for assessing the level of stability of agricultural enterprises // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2022. № 8(1). P. 235–255. doi: <https://doi.org/10.51599/are.2022.08.01.12>.

References

1. Voloshchuk L. O. Ekonomichna bezpeka ta innovatsiinyi rozvytok promysloвого pidpryiemstva: sutnist ta vzaiemozviazok yak obiektiv upravlinnia // *Ekonomika: realii chasu*. 2014. № 6(16). S. 217–223.
2. Havrysh O. A., Cherniak H. M. Innovatsiinyi rozvytok yak neobkhidna skladova ekonomichnoi bezpeky suchasnykh pidpryiemstv // *Ekonomichnyi visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy «Kyivskiy politekhnichnyi instytut»*. 2014. № 11. S. 451–455.
3. Hurochkina V. V. Innovatsiinyi potentsial pidpryiemstva: sutnist ta systema zakhystu // *Ekonomika: realii chasu*. 2015. № 5(21). S. 51–57.
4. Zakharov O. I. Innovatsii v systemi ekonomichnoi bezpeky pidpryiemstv // *Vcheni zapysky Universytetu «KROK». Serii: Ekonomika*. 2018. № 3(51). S. 168–174.
5. Krasnoshchokova Y. V. Innovatsiina bezpeka pidpryiemstva yak zaporuka konkurentospromozhnosti v umovakh intehratsii // *Upravlinnia rozvytkom*. 2011. № 4(101). S. 177–178.
6. Kulazhenko V. V. Osoblyvosti innovatsiinoi skladovoi ekonomichnoi bezpeky pidpryiemstva // *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu tekhnologii ta dyzainu*. Kyiv: KNUTD, 2012. № 2 (64). S. 123–127.
7. Labunska S. V. Kontseptsiiia pobudovy systemy ekonomichnoi bezpeky pidpryiemstva v protsesi innovatsiinoi diialnosti // *Problemy ekonomiky*. 2014. № 4. S. 282–289.
8. Nykyforenko V. H., Kravchenko V. O. Aktyvizatsiia innovatsiinoho rozvytku – pidgruntia ekonomichnoi bezpeky pidpryiemstva // *Stratehiia ekonomichnoho rozvytku Ukrainy*. 2014. № 34. S. 92–96.
9. Pererva P. H., Romanchyk T. V. Innovatsiina diialnist yak faktor ekonomichnoi bezpeky promysloвого pidpryiemstva // *Instrumenty ta metody komertsializatsii innovatsiinoi produktsii: monohrafiia / zah. red.: S. M. Illiashenko, O. A. Bilovodska*. Sumy: Trytoriia, 2018. Rozd. 2.1. S.

56–74.

10. Petrova I. L., Vintsi D. Innovatsiina aktyvnist pidpryiemstva yak faktor yoho konkurentospromozhnosti ta ekonomichnoi bezpeky // *Vcheni zapysky Universytetu «KROK». Serii: Ekonomika*. 2017. Vyp. 47. S. 101–109.
11. Podolchak N. Y., Blynda Y. O. Innovatsiinykh rozvytok yak element ekonomichnoi bezpeky pidpryiemstva // *Ekonomika: realii chasu*. 2015. № 4(20). S. 6–11.
12. Sak T. V. Innovatsiina diialnist pidpryiemstv v konteksti kompleksnoho zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky // *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*. 2014. Vyp. 6, Ch. 3: Ekonomichni nauky. S. 116–119.
13. Skrynkovskyy R. M. Ekonomichna bezpeka pidpryiemstva: sutnist, klasyfikatsiia ta systema diahnostryky // *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*. 2015. Vyp. 3. S. 414–418.
14. Skrynkovskyy R. M., Kramar R. I., Harasym P. S. Diahnostryka efektyvnosti systemy zakhystu informatsii na pidpryiemstvi ta vidpovidalnist za porushennia zakonodavstva pro komertsiiu taiemnytsiu // *Porivnialno-analitychne pravo*. 2016. № 1. S. 225–228.
15. Skrynkovskyy R. M., Pawlowski G., Vorobiov V. V. Diahnostryka efektyvnosti kontrolinhu biznes-protsesiv pidpryiemstva // *Biznes Inform.* 2016. № 8. S. 154–159.
16. Skrynkovskyy R. M., Protsiuk T. B., Leskiv S. R. Monitorynh finansovoi, vyrobnychoi, marketynhovo i produktovoi sfer diialnosti ta ekspres-diahnostryka materialno-tekhnichnoho zabezpechennia pidpryiemstva // *Biznes Inform.* 2015. № 10. S. 250–256.
17. Skrynkovskyy R., Kramar R. Diahnostryka formuvannia i vykorystannia prybutku pidpryiemstva ta vidpovidalnist kerivnyka za porushennia podatkovoho zakonodavstva // *Pidpryiemnytstvo, gospodarstvo i pravo*.

2016. № 6. S. 130–134.
18. Skrynkovskyy R., Chubenko A. Diahnostyka konkurentnoho potentsialu pidpryiemstva ta vidpovidalnist za porushennia zakonodavstva pro zakhyst ekonomichnoi konkurentsii // *Pidpryiemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. 2016. № 7. S. 49–54.
19. Khmyz M., Petkov S., Mylyanyk Z., Mazur Y., Koziar R., Hudyma V., Prots I. Digitalisation of the Tax System and Tax Regulation as a Tool to Combat the Shadow Economy // *Path of Science*. 2023. Vol. 9, No. 9. P. 1008–1014. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.96-13>.
20. Kovaliv M., Petkov S., Koziar R., Yesimov S., Khmyz M. Correlation of Administrative and Information Legal Regulation of Relations in the Information Society // *Path of Science*. 2023. Vol. 9, No. 9. P. 1001–1007. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.96-3>.
21. Kovaliv M., Skrynkovskyy R., Nazar Y., Yesimov S., Khmyz M., Yosyfovych D., Mykytiuk M., Kozoriz M. Legal Bases of Realization of the Law Enforcement Function of the State in the Sphere of Economy of Ukraine // *Path of Science*. 2022. Vol. 8, No. 2–3. P. 1001–1009. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.79-2>.
22. Kovaliv M., Skrynkovskyy R., Yesimov S., Khmyz M., Krasnytskyi I., Kniaz S., Khmyz V., Ogirko O. Strategic Planning as a Factor of Public Administration in Ukraine // *Path of Science*. 2022. Vol. 8, No. 4. P. 1001–1009. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.80-1>.
23. Pavlenchyk N., Pavlenchyk A., Skrynkovskyy R., Tsyuh S. The influence of management creativity on the optimality of management decisions over time: An innovative aspect // *Journal of Eastern European and Central Asian Research (JEECAR)*. 2023. Vol. 10, No. 3. P. 498–514. doi: <https://doi.org/10.15549/jeecar.v10i3.1318>.
24. Pawlowski G., Skrynkovskyy R., Shpak O., Vizniak Y. Development of the Model of the System of Managerial Diagnostics of the Enterprise on the

- Basis of Improvement of Diagnostic Purposes // *Path of Science*. 2017. Vol. 3, No. 11. P. 4010–4020. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.28-9>.
25. Popova N., Kataiev A., Nevertii A., Kryvoruchko O., Skrynkovskyy R. Marketing Aspects of Innovative Development of Business Organizations in the Sphere of Production, Trade, Transport, and Logistics in VUCA Conditions // *Studies of Applied Economics*. 2021. № 38(4). doi: <https://doi.org/10.25115/eea.v38i4.3962>.
26. Skrynkovskyy R. Investment attractiveness evaluation technique for machine-building enterprises // *Actual Problems of Economics*. 2008. Issue 7(85). P. 228–240.
27. Skrynkovskyy R. M. An IT Audit as a Tool for Strategic Enterprise Management // *The Problems of Economy*. 2018. № 1. C. 231–236.
28. Skrynkovskyy R. M., Sopilnyk L. I., Tsyuh S. I. Improving the Enterprise Development Model: New Solutions Based on the Principles of Management, Marketing and Economic Diagnosis // *Business Inform.* 2020. № 4. P. 191–199. doi: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-4-191-199>.
29. Skrynkovskyy R. M., Yuzevych V. M., Kataiev A. V., Pawlowski G., Protsiuk T. B. Analysis of the methodology of constructing a production function using quality criteria // *Journal of Engineering Sciences*. 2019. Vol. 6(1). P. B1–B5. doi: [https://doi.org/10.21272/jes.2019.6\(1\).b1](https://doi.org/10.21272/jes.2019.6(1).b1).
30. Skrynkovskyy R., Pavlenchyk N., Tsyuh S., Zanevskyy I., Pavlenchyk A. Economic-mathematical model of enterprise profit maximization in the system of sustainable development values // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2022. № 8(4). P. 188–214. doi: <https://doi.org/10.51599/are.2022.08.04.09>.
31. Skrynkovskyy R., Pawlowski G., Harasym L., Haleliuk M. Improvement of the Model of Enterprise Management Process on the Basis of General Management Functions // *Path of Science*. 2017. Vol. 3, No. 12. P. 4007–

4014. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.29-7>.
32. Skrynkovskyy R., Pawlowski G., Harasym P., Koropetskyi O. Cybernetic Security and Business Intelligence in the System of Diagnostics of Economic Security of the Enterprise // *Path of Science*. 2017. Vol. 3, No. 10. P. 5001–5009. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.27-6>.
33. Skrynkovskyy R., Protsiuk T., Ogirko O., Pavlenchyk N. Comprehensive Assessing the Enterprise Development Considering the Educational and Professional Potential of Employees in Management System // *Journal of Applied Management and Investments*. 2018. Vol. 7, No. 4. P. 246–255.
34. Yuzevych L., Skrynkovskyy R., Koman B. Development of information support of quality management of underground pipelines // *EUREKA: Physics and Engineering*. 2017. № 4. P. 49–60. doi: <https://doi.org/10.21303/2461-4262.2017.00392>.
35. Sopilnyk L., Skrynkovskyy R., Kovaliv M., Zayats R., Malashko O., Yesimov S., Mykytiuk M. Development of Digital Economy in the Context of Information Security in Ukraine // *Path of Science*. 2020. Vol. 6, No. 5. P. 2023–2032. doi: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.58-7>.
36. Sumets A., Kniaz S., Heorhiadi N., Farat O., Skrynkovskyy R., Martyniuk V. Methodical approach to the selection of options for ensuring competitiveness of enterprises in the system of development of agricultural clusters // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2021. № 7(1). P. 192–210. doi: <https://doi.org/10.51599/are.2021.07.01.10>.
37. Sumets A., Kniaz S., Heorhiadi N., Skrynkovskyy R., Matsuk V. Methodological toolkit for assessing the level of stability of agricultural enterprises // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2022. № 8(1). P. 235–255. doi: <https://doi.org/10.51599/are.2022.08.01.12>.